

Judicious Jewelry

פרשת ח"י שרה תשע"א

Artscroll Stone Chumash

PARASHAS CHAYEI SARAH

24 / 15-25

^{est} 19 When she finished giving him drink, she said, "I will draw water even for your camels until they have finished drinking." 20 So she hurried and emptied her jug into the trough and kept running to the well to draw water; and she drew for all his camels. 21 The man was astonished at her, reflecting silently to know whether HASHEM had made his journey successful or not. 22 And it was, when the camels had finished drinking, the man took a golden nose ring, its weight was a beka, and two bracelets on her arms, ten gold shekels was their weight. 23 And he said, "Whose daughter are you? Pray tell me. Is there room in your father's house for us to spend the night?" 24 She said to him, "I am the daughter of Bethuel the son of Milcah whom she bore to Nahor." 25 And she said to him, "Even straw and feed is plentiful with us as well as place to lodge."

16

22. So confident was Eliezer that God had intervened to show him Isaac's future bride that he presented her with these lavish gifts even before asking her who she was. The gifts, which he had prepared beforehand, alluded to the destiny of her future offspring. The *beka* is a half-shekel, which symbolized the amount that every Jew would contribute to the Sanctuary every year; the two bracelets symbolized the two Tablets of the Law; and their weight of ten shekels symbolized the Ten Commandments (*Rashi*).

2a

²² – בבש – A BEKA. רמו לשקל ישראל – An allusion to the *shekalim* of Israel,¹¹ i.e., the half shekel.

donated by Israel to the *Beis HaMikdash*, which were “**בְּכָע לְלִבְלָת**”¹ – “*a beka for every head*.”¹
□ **AND TWO BRACELETS.** – **רְמֵם לְשָׁנִי לְחוֹת מַעֲמָדוֹת**² – An allusion to the two paired
Tablets of the Covenant.²
□ **TEN GOLD SHEKELS THEIR WEIGHT.** – **שָׁעַדְה יְדֵבֶן שְׁבָנָה**³ – An allusion to
the Ten Commandments upon them.³

26

(1) Exodus 38:26. A *beka* is half the weight of the coin called a *shekel* (plural, *shekalim*).

Had a *beka* been an extraordinary weight for a nose ring, we would have understood why Scripture mentions it. But it is not. Scripture mentions the weight as an allusion to the *shehalim* of Israel (*Mizrahi: Sifsei Chachamim*).

2. Bereishis Rabbah 60:6. The verse could have said "bracelets" and we would have understood that it meant the minimum plural "bracelets," two. The apparently superfluous "two" is stated as an allusion to the two Tablets of the Covenant (*Mizrachi*).

onja பிரை து

ידוע כי אליעזר עבר אברם לא היה אדם פשוט אלא גדול בתורה, כמו שהuide עליו אברם אדונו במסרתו להקב"ה (בראשית ט-ב): "ובן משק ביתו הוא דמשק אליעזר". ופירש ר' מה שדרשו על קר בגמרא (יומא כה): "שודלה ומשקה מתורתו של רבו לאחררים". הנה כי אין מוטלת علينا חובת הביאור, מה ראה אליעזר על כמה לבהור דוקא בשתי מנתנות אלו.

והנה ר' ש"י מפרש בשם המדרש (ב"ר ס-1):
בקע, רמז לשקלין ישראל בקע לגולגולות. ושני
צמידים, רמז לשניلوحות מצומדות. עשרה זהב
משקלם, רמז לעשרת הדברים שבהן". אולם כבר
נתיאגו המפרשים להבini, בשלמא מה שנתן לה
המתנה השנייה מבואר היטב, שביקש לרמז לה
בקע על עשות הדברות שושן התורה שקיבלו
ישראל בהר סיני, אולם מודיעו רמז לה במתנה
הראשונה על מחזית הששל.

4

ווחו שטרין רפ"י מה ססתילה צסדור
בדוגים. אין טולס טונדל, לאגדת
טולעוז, חווום כרמץ' ממלון גענין חאל,
טבן טרכט לרומץ', כמה צהרות כסיפון
חיה וחותם האס על חפה. ומם תלמידים ען
ירוי, וגבעת עסס במעשך חסר עין זיך
טפס חוץ האס על חפה. וכן פילט צכלו
חיה רך שהוילו חוליעזר סטס וכטמדייס
טיזו על יליה כדי להכינם לחתנס לא
טהעל חורה נט מי יה. ורק מהר שמנחא
גיט נחולג מאבי. זו אס האס על חפה
וואלמייסט על יוי. וכמו שלמר לאס חוליעזר.
חאנל לאחו עדין קאכ מהו כהן
לאנטוקין רק סלקת תלמידים טעתידין לסייע
ועל יוד', ולוד חמור עלקם גס האס שטעה
פלויות על חפה. וכגראלה גל מירן כרמץ'

לפנֵי זָמֵן קָצֵר פָּגַשׂ לְרֹאשָׁוֹת וְטוּרֵם הַסְּפִיקָה לְתַהֲוֹת עַל קְנָקָה כְּמַתְבָּקֶשׁ, אָוֹרֶת דְּרָשָׁנוּ: מַنְנָה לְךָ שָׁהֵא טוֹבָה וְמַתְאִימָה לְבָנָן אֲדוֹןָן? עֲשֵׂית אֶת כָּל הַדָּרָן לְכָאן, מְדוֹעַ לֹא תִמְתַּיֵּן עוֹד מַעַט וְתִבְדֹּקְנָה! לְךָ לְבִתָּה וְהַבְּטָה בְּ'מְחוֹזָתִינִים', בָּאָחִים וּבָאָחִיות, בְּהַוִּי הַבַּיִת, מָה פָּשָׂר הַזְּרוּיזָה זוֹאת?

אלָא - אֲלִיעּזָר יָדַע אֶת הַכָּל שְׁטַבְעַו חֹזֶל: 'מְצֻוָּה הַבָּאָה לִידֶךָ - אֶל תְּחִמְצֵנָה', כַּאֲשֶׁר מִזְדְּמָנָת לְאָדָם מְצֻוָּה וּבְתוּךָ לְקִיְמָה, אָנוּ לוֹ לְדַחֲוֹת אֶת הַדָּבָר, אֶלָּא עַלְיוֹ לְמֹהֵר וּלְעַשּׂוֹת בְּתִרְמָה יִסְפִּיק הַצָּרָר לְקַרְרָא אֶת הַתְּלַהְבּוֹתָו וְלְהַסְּבִּיר לְוּ בְקַזְזַבְעַיְם מְדוֹעַ לֹא עַכְשִׁין, לֹא אַתָּה, לֹא אָנוּ, עַד שְׁתַעֲבֹרְוּ הַמְצֻוָּה...

וְאֲלִיעּזָר יָדַע הַיְתָב אֶת נְבָci נְפָשָׁו: הָן בְּבִיתָו יֹשְׁבָת בְּתוֹ, וְהָוָא כָּל כָּרֶץ לְהַשְׁיאָנָה לִיצָּחָק, כַּפִּי שְׁבָיָאָר רְשִׁי לְהַלְּן (כְּד., לְט.) בְּדָבְרֵי אֲלִיעּזָר יֹאָמֵר אֶל אֲדוֹנִי אָוְלִי לֹא תַלְךְ הַאֲשָׁה אַחֲרִי" - 'אַלְיִכְבִּיבָּה, בְּתַהֲיָה לְאָלִיעּזָר וְהִיא מְחוֹר לְמְצֻוָּה עַלְיוֹן לְפָנָו אֶלָּא לְבָתוֹ. אָמָר לוֹ אֶבְרָהָם: בְּנֵי בָּרוּךְ וְאַתָּה אָרוּךְ מְדִבָּק בְּבָבוֹר, וְעַל כֵּן חָשַׁש אֲלִיעּזָר שִׁצְרוּ יְפָתָחָה וַיַּשְׁכְּנָעוּ לְנִסּוֹת לְמְצֻוָּה פְּגָם בְּרַבְכָּה וּבְכָל מַעֲמָדָה אַחֲרָה לְהִיהְתָּה כְּלָתוֹ שֶׁל יִצְחָק, בְּתִקְוָה שְׁמָחוֹסָר בְּרִירָה יִתְרַצָּח אֶבְרָהָם בְּכָל זֹאת בְּבָתוֹ, וּבְכִדֵּי לְמַנוּעַ מִמְּנוֹ אֶת הַנִּסִּין - מִיהְרָה לְתַתְתַּת אֶת הַנִּזְמִים וְהַצְמִידִים לְרַבְכָּה. וּבְכָרְקָבָעָ מִסְמָרוֹת, שִׁיְהָה בָּרוּךְ גַּם לִיצְרָר הָרָע כִּי הַעֲנִין כָּבֵר סָגוּר וְחַתוּם, וְאַינְתָּם לְהַתְּאַמֵּץ לְשָׁנוֹתָו...

כָּל לְתָהָר וְשָׁלֵי לְסָמוֹק מִלְגָמָה, הַכָּל גַּוּגָּע לְמִמְוֹן כְּזָוָלָה. וּלְפִיכְךָ תְּחִזְיִינָה לְשִׁיטָּר גְּנוּתָה לְאָסָה הַתְּמִימָה. כָּס יְתִפְכּוֹת הַוּחוֹת צְדִכָּיוֹן, וְלֹא יְכוֹהָה לְרוּיוֹן שְׁנָמָה טֶל צְוּוֹת כָּל הַכְּרָסָס, דְּלָמָס לְמָס נְקָזָג כָּךְ גַּמְמוֹן חַמְרָס. הַמְּנָס חָס כִּיס הַנְּמָעָן, הַוְּנוּ לְיַכְןָן פְּטָט צְעִיקָר מַעַשִּׁי לְלִיפָּאָר, לִמְמָה נְמָתָה נְגָמָה מִלְגָמָה. הַמְּנָס צָא וְלֹא לְפִלְסָט שְׁלָלִיעָר סְכָר שָׁבָע

שְׁלָפְסָוָל נְסָמוֹן מִלְגָמָה גַּוּגָּע גַּמְמוֹן גַּמְמוֹן כְּזָוָלָה, סְוָל רָק כְּסָכְנָמוֹן סְוָל גַּמְמוֹן גַּנְגָּל, הַכָּל הַלְּלָגָן מִזְמָדִיס כְּגַנְגָּל סְוָל כִּיכְבָּק חָזָק דְּסִוי מִמְּנָס כְּלִילָה כְּכָרָכָס נְזָדָס, כְּמוֹ שְׁמַתְצָלָר צְעִזָּלָר כְּדָלָכָן.

כ ט כ ח ו ק צ ב ע

וְאַשְׁאָל אֶזְהָר וְאָמֵר בַּת מֵי אֶת וְתַאֲמֵר בַּת בְּתוֹאָל בַּן נְחֹר אֲשֶׁר יָלְדָה לוֹ מִלְכָה וְאִשְׁוָמָם הַנְּזָם עַל אֲפָה וְהַצְמִידִים עַל יִדְיָה. (כְּד., מז)

פִּישׁ רְשִׁי": שִׁינָה [אֲלִיעּזָר אֶת] הַסְּדָר, שְׁהֵי הָוָא תְּחִילָה נְתַן וְאַחֲרֵךְ שָׁאָל [וְכַמָּו שְׁכַתְבָּה לְעַל דְּבָרָבָר, אֶלָּא שְׁלָא יִתְפְּסָוָה] [בְּתוֹאָל וְלִבְנָן] בְּדָבְרֵינוּ וְיֹאמְרוּ 'הַיָּאָק נְתַתָּה לְהָ וְאַיְקָר יָדָע מֵי הַיאָ'.

יש להתבונן מדוֹעַ באמת הקדִים אֲלִיעּזָר לְתַתְתַּת המנתנות לְרַבְכָּה לְפִנֵּי

שְׁשָׁאָלָה מֵי הַיאָ, וְאַפְּעַל פִּי שְׁהָיָה בְּטוּוח שְׁהֵי מִשְׁפָּחָת אֶבְרָהָם וּכְמוֹ שְׁכַתְבָּר רְשִׁי שָׁמָן, [אֶלָּא שְׁלָא רְצָח לְאָמֵר זָאת בְּתוֹאָל וְלִבְנָן מִשְׁעָמִים אַחֲרֵיכֶם] הָרִי לְבָסָוף שְׁאָלָה בַּת מֵי הַיאָ, וְאַם כִּן הָדוֹרָא קָוְשָׁא לְדוֹכְתָא מדוֹעַ לְהִמְתִּין עַמְּנִיתָה המנתנות עַד אַחֲרֵי שְׁאָלָה.

מִתְרַע עַל כָּךְ הַמְּהָרָל בְּזָה הַלְשׁוֹן: 'מִפְּנֵי שְׁהָיָה מְרַמֵּז עַל כָּךְ [לְשָׁנִי] לְחוֹתָות הַבְּרִית... כַּאֲשֶׁר רָאָה שְׁהֵי תְּהִילָה עַת רָאוּה... מִיד עֲשָׂה הַרְמָז גַּם כֵּן... שְׁלָא לְהַפְּסִיק בְּדִבְרֵוֹ שְׁאָזָה הִיא מִבְטָל הַכּוֹנוֹת.' בִּיאָור דָבְרֵי הָוָא, בַּיּוֹשָׁבָה שְׁאָדָם וּרְאָה בַּיּוֹשָׁרָה לְחוֹמְדִין וְלְאַבְדֵּד הַדְּמָנוֹת כְּהַרְפָּעָן, וּבְשָׁעה שָׁאָדָם וּרְאָה שִׁישׁ בְּכָנוֹה לְעֹשָׂות דְבָרְנָכוֹ, אָסָר לוֹ לְדַחֲוֹת אֶפְיָלוּ בְשָׁעה קְלָה, שָׁמָא שָׁבָע לְאַיְלָה לְקִיְים הַדָּבָר.

וּמִמְוֹצָא הַדְּבָרִים אָנוּ לְמִדְים, כִּי מִשְׁנָה חִשְׁבָּות יִשְׁלַח לְמַעְשָׁה עַל פִּי הַדִּבּוֹר, כִּי אֵין הַדִּבּוֹר פּוּעָל בְּעַוּלָם בְּרַמָּה כִּי בְּבוֹהָה כְּמַעְשָׁה, וְלֹכֶךְ הַעֲדִיף אֲלִיעּזָר לְעֹשָׂות מַעְשָׁה וְלַתֵּת לְהָ אֶת המנתנות ולא להפסיק בְּדִבּוֹר.

וְבָזָאת יִשְׁלַח בָּאָרָה שְׁאָמְדוּ בְּמִשְׁנָה (ברכות ז, ח) שְׁהַרְוּבָב עַל חָמָר צְרִיךְ לְכֹוֹן אֶת פָּנֵי כִּנְגָּד בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְאֵם אַיְנוּ יְכֹל, יְכֹוֹן אֶת לִבְנֵי פִּירּוֹשׁ מִחְשְׁבָתָהוּ כִּנְגָּד בֵּית הַקּוֹדְשָׁים. וּמִבָּוֹאָר כִּי יִשְׁלַח הַעֲדִיף כִּיּוֹן הַגּוֹף כְּלַפְיִירְשָׁלִים וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, יוֹתֵר מִאֲשֶׁר כִּיּוֹן הַלְּבָב כִּנְגָּד קּוֹדֶשִׁים, הַוְּאֵיל וּכִיּוֹן הַגּוֹף הוּא בְּמַעְשָׁה וּכִיּוֹן הַלְּבָב הָאֶבֶן בְּמַחְשָׁבָה. וְעַדִּיר מַעְשָׁה קְלָשׁ בְּגֹוֹ מִמְּעָשָׁה בְּעַשְ׀ׂיה בְּפּוּעָל יִוּתֵר מִן המחשה. וְדי לִמְבּוֹן.

10 Stein Miskin - Ed. R. Bebuski

Another Explanation

We can suggest another way of understanding the meaning behind the nose ring. We recall that Rashi noted that its weight corresponded to the half-shekel that each member of *k'lal Yisrael* gave toward the Mishkan in the desert. One well-known explanation of the need for only a half-shekel, rather than a whole one, is that no one individual can ever be complete without the input of others. Every person's contribution to Jewish life is, by necessity, incomplete without others. In fact, the individual must join together with others to stand before God, bearing in mind that his approach to Him is made through his membership of *k'lal Yisrael*. Conceptually, the *k'lal* forms such a cohesive group that it is considered in some halachic contexts as a single individual. This is relevant for communal offerings, to which the halachos of private offerings apply, rather than those of offerings brought by a partnership of several owners. Only by combining with our peers can we consider ourselves whole in any real sense. Thus the money used to purchase these special communal offerings was collected at a tax rate of a half-shekel per head — to ensure that the essential feeling of incompleteness was present when the money was donated.

This concept is closely related to the mitzvah of performing acts

of chesed. This should be done freely, whether to the poor or the rich, whether with one's money or one's time and effort, whenever and however the need dictates. The ability to do this radiates from the feeling that not only is a fellow Jew in need, but *part of oneself* needs help. For, as we have seen, in some sense everyone in *klal Yisrael* needs everyone else to live a full Jewish life.

This capability to reach out to others, whatever the circumstances, was the great strength of Avraham Avinu. He was prepared to inconvenience himself for anyone, even the wicked Sodomites. We can presume that Avraham wanted his daughter-in-law to continue his great *chasadim* and that his instructions to Eliezer included this stipulation. As such, when Rivkah assisted Eliezer at the well, and he realized that she personified these characteristics, he gave her a nose ring, whose value was a half-shekel! This pointed to her great appreciation of the need to help others and to see herself as a valuable person only when associated with the *klal*. Indeed, it was this very trait which, when manifest at a national level, enabled all of Rivkah's descendants to give a half-shekel toward the construction of the Mishkan.

שערי דרך / פרשת חי' שרה

13

קנית מערת המכפלה - גילוי מעלהו של אברהם אבינו

ר"ל מצאו בענין קנית מערת המכפלה לקבורת שרה, את מידתו הנעהה של אברהם אבינו ע"ה, וכך אמרו (בבא בתרא טו): זיהי היום ויבואו בני האלהים להחיצב וגוי, ויאמר ה' אל השטן אי מזה תבא. וייען השטן את ה' ויאמר, משוט בארץ וגוי. אמר לפניו רשב"ע, שטתי בכל העולם ולא מצאתי כבודך אברהם, שאמרת לו קומ התחלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתנה, ובשעה שבקש לקבור שרה לא מצא מקום לקברתה, ולא הרהר אחר מודותיך. וכמו כן, מוצאים אנו בדברי המדרש שמותבה ו, ד, ברוש"י וארא ו ט: אמר לו הקב"ה למשה, חבל על דבידין ולא משתכחין, הרבה פעמים נגלהתינו על אברהם יצחק ויעקב באל שדי, ולא הודיע לנו לחם כי שמי ה' כשם שאמרתי לך, ולא הרהרו אחר מודותיו, אמרתי לאברהם (בראשית ג ו) קומ התחלך בארץ לארכה ולרחבה וגוי, בקש לקבור שרה ולא מצא עד שקונה בדים ולא הרהר אחר מודותיך.

הנה לעיניינו היה נדמה, שיש לצין את גודלו של אברהם אבינו דוקא בשל עמידתו באחד מן הנסיכות האחרים בהם נתנסה, ובפרט בנסיוון העקידה ונסיין אוור כשדים, ולא משום שעמד בנסיוון קנית השדה. ואילו מדברי ר' ל' מתבאר, כי נקודה זו של קנית המערה, היא זו הנותנת את אברהם אבינו ע"ה לשבח ולהתלה, דוקא מעשה זה, שהוזיל אברהם מכיסו ארבע מאות שקל כסף, עבור קבורת שורה, הוא פסגת גודלו של אברהם אבינו ע"ה, שלא הרהר אחר מודוטיו של הקב"ה. ודבר זה צריך לבאו, מודיע דוקא בעניין זה של קנית השדה, בחור הש"ת כראיה לגודלו התיירה של אברהם אבינו ע"ה, שלא הרהר אחר מידותיו של הקב"ה, בעוד שכואורה ראייה הרבה יותר טובה לכן, היה עמידתו בנסיוון העקידה.

בנסיון העקידה.

14

את ועדת שחרי אודות קניית חלkat הקבורה, מצינו מחלוקת בדברי רבוינו הרשונים, האם היא מכל עשרת הנסיוות בהם נתנסה אברהם, אם לאו, לדעת רשי לא נמנית עובדה זו בכללם, כפי שעולה מפירושו על המשנה באבנת פ"ה מ"ז, שחרי השמייט ורשי ז"ל נסיוון זה. אמונס הרמב"ן (בראשית כט) ב' חולק על בן, ולדעתנו נמנית עובדה זו במנין עשרת הנסיוות בהם התנסה. עוד יש להעיב מתווך דברי ורשי (שם) אשר לאחר שישים למןנות, את כל עשרת הנסיוות כתוב: העיר עשרה, ולא הרהר אחר מודתיו יתפרק מרוב האבותו. נמצא שככל עשרה הנסיוות באה לידי נקודה זו, שחו"ל ציינו את הצעירינוותה בה במעשה של קניית המערה, ואם כן מדובר ועוד חז"ל את תוקפה דוקא בענין קבורות שריה.

יש שיש שיב כל יתר הנטו ידע אברם כי בשעה זו עומד הוא לפני נסמי, ואילו בעניין זה של קניית חיקת השדה לקבורת שרה אין הנסמן מבודר ונגלה, ולפיכך בשמידתו במינו נסמי זה ישנה מעלה יתרה על פני הנטו אחרים.² אכן לדעתנו נראה לאור זאת בדרך שונה, אלא שיוואשיות חותמו להקדים ולומר, שאין לנו חיליה נועשים מבינים בדעתו במידותיו ובהנוגוטיו של אברם אבינו, שהם בודאי גבוהים ונעלמים מעל השגותינו, אמן תורה היא ולמוד אנו צרכים כפי קוצר דעתנו ולזאת נאמר כך:

עוד שחלמו ממה סייפה כוונתו לרמז **צקען**
למגנלה, וסיוויאו יוכלאן מהן שלמי
לקלרנאות ייגו, **גען**, צמיהית **צקען** (שם זה
לכפר על נפחוים), וכקלרנאות צ'ויס
. לכפר כמו שמלטים רבי צפר כי מטה.
לכפרה כמו מדרבי רבי כלון גו ממען כן, בכו^ן
ח'בנ' מדרבי רבי כלון גו ממען כן, בכו^ן
לט"י חיו הוי דכ' על קלרנאות, ומשמע
שים רמז **צקען** טמן.

כלמו למלואית נתקבל. הלייר רם נתקבך
עליך וק מל קגלה כתורה חזון גדרת
כלמהה בריה הילכת גנות, הילג בס
גדותם צמאות מזות רמו לא הלייר. לפ
להדר ווּלְגַנְעָמָע צמְלָמָע מזות מזות כמו
בצווים הצורל, אך מזותים זהה. מהחיליס
עמ זרים קניים. כפין מדחה נמיון
ווניטים, אף הכרעה ממעון, הילג חלי פראוט
לכני הילג גלון מז. וזה לניט לעט
מפשיע על כלום ומגע צו נמיון נמיוני.
ועם מטבח קמן אל לדת נילג צה, יוסעל
לכפל על נפקודים. הילג ישרול כל מטבח
פדותה שארה עשרה נילג, מזיע ליזו דרים
גודלות. היפילו מטבחים פטומים כליכיל
ומינק, קאס מטבחים בבחיות, היפיל מסס
כלדה מתגדל עז' גדל כתה. ר' הילגן
זספסיוו לה כתה כתה כתש, כל מטבח
קמן כמו נהנית הילג על קדייו לייזן נבדנו
כתה נילג. ומזה גדל כתה כתה כתש
כלדה כמו נהנית הילג על קדייו לייזן נבדנו

נמצא כי על אף שעיל נסיונות הגודלים מתעללה האדם מאד, מכל מקום שיטת מבחןה של התהעלוות זו, הוא דזוקא בחולו אוטם רגעים געילים, שעה שאדם נתקל באחד מן הנסיונות הקטניות. ובאמת שכך הוא דרכו של היצור, לוסות את האדם מיד ובסmock לשעת הצלחתו בנסיוון האחד, שעה שהוא יכול נתון עדין תחת רושם הצלחתו, ושמחוותו שהנה זה עלתה בידו לכבות את יצורו.

וכך מבואר בדברי חובות הלבבות (שער יהוד המשיח פ"ח): 'וּמָן הַתִּימָה, אֲחֵי, כִּי כָל אֹויב שִׁיל שְׁלֵךְ עַל כֵּן, כַּשְׂתַּנְצָחָ אֶתְוָתוֹ פְּעֵם וְשְׁתִּים, יָרַף מִנְקָרָן וְלֹא עִלָּה עַל כֵּן לְהַלְכָה כֵּבֵך, לְדַעַתְוּ יִתְרֹנוּ כְּתָךְ עַל כְּחָנוֹן, וְהַא מַתִּיאשָׁ מִנְצָחָ אֶתְוָתָךְ וְמַבָּרָעָלֵךְ. אֲבָל הַיּוֹד אַיִלְסִיק לוֹ מִנְקָרָן נִצְחָה פְּעֵם וּמִמְהָא פְּעֵם בֵּין שְׂנִצָּחָתָךְ, בֵּין שְׂנִצָּחָתָךְ. כִּי אִם יִצְחָא אֶתְוָתָךְ, יִמְתַּיְנָן, וְאַם תְּצַחַחַ פְּעֵם אֶתְוָתָךְ, יִאֲרֵב לְךָ כֵּל יִמְלַכְתָּה שְׁבָקְטָנוֹת עַנְיִינָה. לנצח אֶתְוָתָךְ בְּהָא, כִּי שְׁתָהִיה לוֹ מִדרְגָּה לְנִצְחָה אֶתְוָתָךְ בְּמַה שְׁלָמָעָה מִמְּנָה.'

After Rivkah had passed the test set for her by Eliezer and displayed her wonderful attribute of **חסד**, Eliezer gave her a present of two bracelets. Rashi explains that this gift was intended to intimate that her descendants would be receiving two Torah scrolls which would be joined together as one. The question is, why inform her now about the two which would be given to *Klal Yisroel* centuries later? Likewise, what was the particular significance of them being joined together?

We know by tradition that on one of those five commandments were inscribed — namely a belief in **קדוש ברוך הוא**, observance of Shabbos and the like. The second tablet contained the five essentials — **בֵין אדם להביו** — not to murder, steal and so on.

In everyday life, it is not unusual to find people who are firmly committed to one section of laws whilst neglecting the other. Some choose to place great emphasis on their duties towards — **וקודש ברוך הוא** — they only eat *glatt kosher* meat, wear

שיעוריו חומש

17
קץ

וברש"י: "בְּקֻעַ – רָמוֹ לְשָׁקְלֵי יִשְׂרָאֵל בְּקֻעַ לְגַלְגֹּלָה. וְשְׁנִי צְמִידִים – רָמוֹ לְשְׁנִי לְחוֹתָה מִצּוּדֹת. עֲשָׂרָה זָהָב מִשְׁקָלָם – רָמוֹ לְעֶשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת שְׁבָחָן". רמימות אלו נרמזו כאן ממשום שער' שידוך זה של יצחק ורבקה יצא הכלל ישראלי שקהל בקע לגלגולת ובבלו שני לוחות הברית ועشرת הדברות שבחן. במעשה זה היה שורש לכל הדברים הללו שהו אח"כ בכל יישׂראל.

המהיר' (גדור אריה) מנסה מודיעו רבקה דזוקא על שקליםים ושני לוחות הברית? והוא מסביר מפני שרבקה עתה נכנסה לתוך ביתם של האבות החק. ועליה לדעת שהכלל ישראלי מושחת על יסודות אלו – תורה עבדה ומיללת הסדרים. גמилות חסדים כבר הייתה לרבקה, لكن רמו לה רק לעשרת הדברות דהינו תורה, ול שקליםים דהינו עבדה.

18

מגד ייסך

קיד

פירוש רש"י, בקע רמו לשקלי ישראלי בקע לגלגולת, ושני צמידים רמו לשני לוחות מצומדות, עשרה והב שקליםים רמו לעשרת הדברות שבחן עכ"ל. יש להבין מדרוע אליוior רמו לה כתעת עניין המשכן וענין הלחוחות. ונראה לאבר שהוא נגד השלשה עמודים שהעולם עומד עליהם, תורה עבדה ומיללות חסדים. והנה האשה צריכה שתהיה לה זיקה לתורה – לוחות הברית אבל רמו לה שאף האשה צריכה שתהיה לה זיקה לתורה – לוחות הברית לעבדה – המשכן, על ידי תמיינה בעבורה, لكن אליעזר רק רמו לעניינים אלו פון שה האשה אינה עוסקת בהם ממש.

הפנינים קמא

טוב

ונראה שמטעם זה, הינו שני הלוחות מצומדות, כי כבר כתבו המפרשים שהמשת הדורות שבלוחות הראשונות הן מציאות שבין אדם למקומות, ומהשת הדברות שבלוחות השני הן מציאות שבין אדם לחבירו, וולכנו הינו שני הלוחות מצומדות, להורות שא' אפשר להכיר ולהלך את המצאות שבין אדם למקום מהמצאות שבין אדם לחבירו, שם שאין מקומות מציאות שבין אדם למקום, גם המצאות שבין אדם למקום, גם המצאות שבין אדם לחבירו, אין ערך, וכן להפן.

והנה כראתה אליעזר כמה משתדלות אותה צדקת ורבקה אמנו במצוות גמилות הצדדים במאה שהונדרה לשקוות לכל גמלוי, חשש שמא היא עושה את המצאות שבין אדם לחבירו עיקר, ואת המצאות שבין אדם למקום טפל, וכן רמו לה ע"י שני הצמידים עשרה הבח משלקים שאצל אבא"ה ורבו עני חלקי המצאות מצומדים ורבוקים זה זהה ואין להפריד להחלק ביהם. (ערותת הבושים)

ונראה לפרש ע"פ מה דמנזרל צמונתך
קגלה כתולכה. כמייד מטה רגינו
עמ' פלחות כחוג (שםו לב, טו) "וסדי למת"

כעהת ציוו. ככלוי סוטה דרך פצום סקי
כלחות ציוו. לס' נט' קיו ציוו, ה' נט' ל' מהו
חוומם. מוש פיטיט לפטוק פלען זא מומל
זהה סקיי כלחות ציוו מטה. סיק חלך
טל' קגלה כתולכה. על דרכ' דרכ' נט' וט'
פלח' פצום צוה, שלךן אל' למוד סטומו
סוק' זא צולחות כתולקה "טעלוק" נט'.
גע' צי' למודו וולקה גחת' כי', למוד סטול
ממוח' כסוף קדעת' נט' וט' לו טום קוועז
וילע' זא נקרלה קגלה כתולקה. חי' י' נט'
טל' צוון הייער, נט' קיס' ד' למת' נט'
למייד'ס לממו' לא' כלחות מלומוד'ז. סיק
נץ' למת' לא' כלחות מלומוד'ז "על' י' למד'
נאחנק' קיס' אל' קגלה כלחות, סכו' גוד'
מטה. מטה' צאנס, נט' קיס' גוס' מועל' מועל'

25

אולם עדין לין זילו', ה' סטופה
צ'טונג' סיטון ל'ת' ה'למיז'ס ע'ל' י'

פנטס ג'לו'ז'�ו סיק' ג'רמו' מל' נט'ו'
כלחות נץ' מטה, סיק' ל'ן זיל' זיל' כמו'

ה'ל'ן מיר', נט' ע'ל' י' זיל'. זיל'ו' למת' זיל' זיל'
אל' צוז' שולטער נט' נט' ה'למיז'ס נט'
סיק' ל'ק רמו' נקגלה כתולקה כתולקה
גע'ז'�ו, ה'ל' סכדר כתולקה קגלה כתולקה
ה' ג'טוניא'ס ג'טוניא'ס נט' ד' אל' ל'ל' ל'נו'
ר'קקה. וכטמה, יט' מהקו' כיל' ג'טע'
סבד'ו' כן, סוט' ג'ל' סיק' מעס' סל' נט'ו'
א' חכט'ז'�ו נט'ל', ה'ל' סיק' כתול'ת' נט'ו'
כלחות מטה, ווינט' כתול'ת' סיק' כק'
כק'ת' ווינט'ל' ה'ל' ג'טומ' ל'ת' מנט'ק'
קגלה כתולקה, ה'ו' ג'טומ' ג'טומ' סיק' כלו'
מעס' סל' נט'ו' חכט'ז'�ו נט'ל', וג'טע'
פנטס צוז' נכדר כתול'ת' קגלה כתולקה.
ה' מפל'ז'�ו נט'ל' ה'ה, ה' פנטס ל'מו'

כחו' ע'ל' י'ו'. ה'ס' מנט'ק זא מנט'
מעס' קגלה כתולקה, ה'ו' סיק' נ'ין ל'כט'ז
צ'ו' זיל' צ'טונג' צ'ו' ה'ל' קגלה כתולקה.
ה'ל' כפי' מטה' צ'ו' ה'ו' ב'מ'ז'ק' זא סיק'
מעס' סל' נט'ו' נ'מ'ז'ק' כפ'ט'ז'�ו, וג'טע'
ז' כדר' כתול'ת' נט'ו' קגלה כתולקה, ה'ו' ג'ט'
צ'טונג' ע'ל' י'ו'. ל'ר'ק' ל'כט'ז צ'טונג' ז'ט'ז'�ו.
ג'ט'ז'�ו, צ'ז'� ע'ל' י'ו'.

ויש להבין: מדובר נרמזו שני הלוחות בזמנים דוווקא ולא בשרשורת
או רבי' זהב.
אכן רשי' עונה על כך וכותב: צמידים – לרמז על הלוחות המצומדים.
אך דבריו צרייכים ביאור: מדובר נוצרךogenesis זה שהלוחות היו צמודים?
אכן דבר גדול השמיינו רשי': אליעזר ערך לרבקה מבחן חשוב מאד,
מבחן של חסד. והוא בקש-שתתקחו ממי', והוא טרחה והשתקה גם את
עשרה גמליו: בכך נבחנה להיות אחת האמהות של עם ישואל.
אבל אליעזר רמז לה שאין די בכך. בלוחות הברית היו עשר-דברות.
המש ראשונות – "בין אדם למקום", ומש אחראונית בעניינים שבין אדם
לחברו: לא תרצה, לא תאנאף, לא תגונב, ובקה שוחח'ה הצעינות' במשורו
שבין אדם לחברו, נרמזה כאן שיש להצמיד את הלוחות, שאין להפריד
בין העניינים שבין אדם לחברו, לעניינים שבינו' למקום.
רענון דומה השמיינו משה רבינו, כשודואה את העגל – "ואטפוש בשינוי
اللוחות ואשליכם מעל שתי ידי". מדובר הדגיש שתפש בשינוי הלוחות? כדי
שלא יאמרו ישראל: אנחנו חטאנו במישור שלבוח האחד ועשינו עגל, אבל
אמר להם משה: לא, אחוי. הלוחות מצומדים הם ואין קיום לוח השינוי
בלא הלוח הראשוני. כי "חсад לאומות חטא", והטורה היא המקור לכל
מידה טוביה ונעלה, "תורת חсад" היא, תחילתה וסופה גמilot חסדים,
וליקחה על רגלי את ה' מה שעניינו עלי' אל תעשה לחברך" (שבט ל"א
ע"א). "ואהבת לרעך כמוך" זה כלל גדול בתורה, וכל העוסק בה מידותיו
מתעדנות ומשתפרות!

23

קיח מתנות דברי שלום ואמת חיים

תנא היו גם חלוקים בכתיבתו בסדר זה – חמיש על לוח האחד ומש על לוח
השני. והעיר בהזה בספר בית אלקיים (שער היסודות פרק י"ב) העדרה נפלאה, כי הרי
המצאות שבין אדם לחברו הם קטרים הרבה מן אותן שנון בין אדם למקום
ולמדנו כי שני לוחות אבני היו שווים. על כן נצטרך לומר כי היהת חקיקת
וחירות החמשה דברות, האחרוניים שלבוח השינוי גודלה מחיקת וחריתת של
לוח האחד חקיקה גסה מכילה בה דברות האחוריים כדי שייהי נקרא ונראה יותר מה שהזהרנו
שמכל בדברות הראשונים האחוריים כדי שייהי נקרא ונראה יותר ממה שהוא בינו' לביינו' ליבנו'
בינו' לביינו' שיצר האדם רע מנויריו לתאותם ממה שהוא בינו' לביינו' ליבנו' ליבנו' ליבנו'
שאין היצר מקטרג עלי' על כך'.

הרי לפי דבריו ככה ניתנה תורה לכתילה שכשירד משה רבינו מן ההר וראו
כל העם את עשרה הדברות על שני לוחות הברית היו המוצאות שבין אדם
לחברו במלות הרבה יותר מהמצאות בין אדם למקומות כדי להזירם מראש שלא
להקל בהן כאלו הם מוצאות שדרוגים נמוכה אלא אדרבה חשיבותן ה'ן בעניין
המקום עד שמסרו בהדגשה יותר גודלה ממצאות בין אדם למקומות. והטעם מושם
שהיצר מקטרג [פי' מסית] על ממצאות בין אדם לחברו יותר מבין אדם למקומות

בביס'ת הדבר איך היצר מקטרג [פי' מסית] עד שבאמת אין אנו מתייחסים
למצאות בין אדם לחברו באוטו דחילו' ורוחימו' כמו למצאות בין אדם
למקומות, ביאר הרש'ז' ז' דמktor התשעות הוא בזה שחייבנו מביבנים טעם
הדבר ומקרים טובת העניין ואנו עושים מצאות אלו מלחמות שהשכל מחייבנו ולא
משום רצון ה' ומצותו יתברך. ויש בזה שתי טעויות, ראשית שאין אנו מרגנישים
שום דבקות וקדושה במעשים שעושים בין אדם לחברו כמו שמרגנישים בשעת
נטילת לולב או הנחת תפילין כי אז אנו יהודים כי עוסקים בדברים געלמים אשר
יסודו לנו בחורי קודש, משא"כ במעשה חסד וכדומה כיון שהוא מכיר הטוב
והסביר בדבר שהוא עישה על כן אנו מרגניש בו יותר מזה כלל. ושנית כיון
שמשיג את המוצאה בשכלו הר' הוא גם מגבל את המוצה על ידי שכלו', ומה שאינו
השכל מחייב בהנהגת בין אדם לחברו כבר חושב האדם שאינו מוחייב. ושניהם
טעות גמורה הן כמו שנבאר להלן בס"ד.

דוגמא לדבר, קודם מתן תורה כל אדם שהולה כסף לעני נקרא בעל צדקה וחסד, אף על פי שהולה לעני בربית, באה התורה ומלהמתו שחשד שזכה אינו קרווי חסד, כי זוהי מצווה הבאה בעבירה, ואותו דבר בעבודה קודם עשו בהמה והקריבו קרבן וכל כבש היה ראוי להקרב על גבי המזבח, באה התורה ולמזהה אותנו שלא כל מצווה קרווי מזבח, ולא כל כבש ראוי להקרב על גבי המזבח יש לעבודה הלכות ודינים איך נקראת עבודה.

נמצא שהכל מושחת על פי התורה, לפי התורה נתנה לנו הגדרה אמיתית לכל פרט ופרט שבקדושה, וזה מה שאמרו חז"ל הקב"ה הסתכל באורייתא וברא עלמא, כלומר שההתבנית של העולם הוא על פי התורה וכל קיום העולם תלוי בתורתינו הקדושה שהיא הকו המוביל לכל דבר ודבה.

את רצח אליעזר למד את רבקה אמן כבר בתחילת דרכה, שאף לפני שנכנסת לביתם של יצחק ובארהם אמר לה, דע לך עד היום עשית הרבה חסד ומעשים טובים לפני הבנתך, אולם ביום הכל צירק להיות מושחת על פי התורה הקדושה, ורק התורה הקדושה קובעת לך את כל מה לך חייך.

ליקוטי מאמרי

30

שתי מתנות עם משמעות סותרות

פתח דברינו יאיר לבאר העניין זהה על פי מה שהעיר ה"כלי יקר" העלה יקרה, כי כאשר התבונן בשתי המנתנות שהעניקה אליעזר לרבקה, נראה שטמונהות בהן שתי משמעות סותרות. הא כיצד, המנתנה הראושונה "בקע משקל" הוא מהഴית השקל, כמו שתכתב (שםות לח-כח): "בקע לגeloglot מהഴית השקל". ופרש רשי: "בקע הוא שם משקל של מהഴית השקל". והנה הטעם שנקרה "בקע" הוא מלשון "בקעה", כמו שתכתב "חצוקוני" (שם): "בקע לגeloglot מהഴית השקל - כשböקע השקל הרוי הוא לחצאיין".

נמצא כי המנתנה הראושונה "בקע משקל", מבטא מצב של דבר שלם שנבקע לשנים, ואילו המנתנה השנינה: "שני צמידים" מבטא את ההיפר, שני דברים נפרדים שנמצדים ומתחרבים יחד. וזהו שכתב ה"כלי יקר": "ואם תזדקק בלשון צמידים ובלשון בקע, תמצא שהם שני הפכים, כי בקע הוא דבר אחד שנבקע לשנים, ושני צמידים הינו שני דברים נפרדים יהיו צמודים ומוחברים".

ובבאור ה"כלי יקר" כי בכר בקש אליעזר למד לרבקה, את השקפת החיים התורונית ב ביתו של אברהם ויצחק בנו שעתיד להיות עליה, מצד אחד למאוס ברדייפה המתמדת אחר בעץ כסף, שהוא מוגדר בבחינת "בקע" מלשון בקעה, כי אי אפשר להציג ריק חצי תאוות, במאמרים (קhalt רבה-אל-לב): "אין אדם יוצא מן העולם וחצי תאוותו

בגד�", כי אם יש לו מה הוא רוצה מאותים, ואם יש לו מאותים הוא רוצה ארבע מאות. ואה שאותות וקנאות הממן גוטם פירוד בין אדם לחברו בבחינת "בקע".

אך לעומת זאת לדבוק בעסק התורה וקיים המצוות שכן בבחינת "שני צמידים", כי הן מהחברות בין שומרה תורה וממצוות כמו שתכתב (זהלים קיט-קסוף): "שלום ובר לאוהבי תורתך". נמצא כי בשתי המנתנות הללו בקש אליעזר למד את רבקה לאיזה בית היא עומדת להיבנס, בית שבורחים בו מהרדיפה אחרי ממון שהוא בבחינת "בקע", אך לעומת זאת העוסקים בתורה וממצוות שהן בבחינת "שני צמידים". והנה דברי ה"כלי יקר" בלשונוقدسו:

29

ומעתה, וולויס כלון דבר גול. מעט
* פטוט גלומות ריבנאל סול מעט
גטמי, כמו נימית תכניות כלום, יכול
לסירות גמלס מעטה וווחי. בגמ' מהו מגן
ב) לוממת כל הרים גמלס או (איזה)
זילס ומכל פיי שכיל, קיימי חוכם
סיליך למסוד הנכס לאזע"ט כדי למכות
לכל פיי הרכינה. המכין לך זיך כת
הפי גלזית ליום טהור מלה כלום
שכמנע לוי מלה כסף, ועיקר מלווה
לעכוזו דרך גמלס. עד כדי כך שר' אלחנן
בקובץ שיעורים ח"ב ס' כ"ג ח', מקשה על
טלויות של מצוה שלנו, שהדבר יודיע שאין
לובשין אותן אלא בשבייל קיים המצווה, וא"כ
לדעתי כמה וראשונים לא קיימים בהם מצות ציצית
בדעין שילבש הבודג להנתחו ממש ולא משום
קוות המצווה). וכך רק חמישית מלה ולפ'
חמשית קדוש כמו תפילין, סלי מעט
גטמי פטוט כמו נסיכה לאדרנו סלי גטס
וקדושים שקיים.

מנחת מיכאל + פרשת חי שרה

27

אך לכוארה יש להבין, מדוע אליעזר עבר אברהם העביר לרבקה את ההכנה לחיה הנושאין כבר בשעה שבה נמצא אותה, ולא במאוחר יותר.

ונראה לבאר זאת על פי דברי התנא (אבות א. א) על שלושה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים, דיש להבין מדוע התנא הפק את סדר הדורות, שהרי חז"ל אמרו אברהם אבינו מסמל את מידת החסד, תתן אמת ליעקב "חסד לאברהם", יצחק אבינו מסמל את העבודה, ויעקב אבינו מסמל את סמל התורה, ואם כן היה לתנא להזכיר קודם את החסד ולאחר מכן העבודה ולבסוף את התורה, ומדובר הפק את סדר הדורות.

והאמת שמצוינו גם בתורה שהתורה הפכה את סדר הזרות שכותב "זכרתني את בריתני יעקב ואף את בריתני יצחק ואף את בריתני אברהם אזכור" ויש להבין מדוע, וכמו כן מצינו אף אצל יעקב אבינו שההפק את סדר הדורות כשבירוק את בני יוסף ואמר להם "המלך היגאל אותו מכל רע יברך את הנעריהם יקרא בהם שמי ושם אבותיהם ואברהם ויצחק" ולכאורה כיצד יעקב אבינו תולה תקופה בזכות עצמו ואחר כן בזכות אבותיו, הרי אבותיו קדמו לו, וביותר קשה איך יעקב אבינו עזב את זכות אבותיו ותולה תקופה בזכות עצמו.

28

ותייחס בזה בנפש החיים, שהאמת היא שגם לפני מתן תורה היה חסד בעולם והיתה עבודה בעולם, אבל קיומה כל אחד לפי תפיסתו והבנתו, אכן לאחר קיבלנו את התורה, התורה מלמדת אותנו שלא כל חסד שעושים קרווי חסד, ולא כל עבודה שעושים קרווי עבודה, התורה קובעת לנו ומלהמתו מה נקרא חסד ומה לא נקרא חסד.

פירוש רשי' בשם המדרש, שנתן לה נזם זהב "בקע" משקלו ורמז לשקל ישראל, בקע לגלגולת "ושני צמידים" רמז לשניلوحות מצומדות, "עשרה זהב משקלם" רמז לעשרת הדברים שבזהן, ולכאורה יש להבין מה הייתה כוונתו של אליעזר בתיניה זו, בשלהי מה שנתן לרבקה שני צמידים המרמזים עלلوحות המצומדות ועשרה זהב משקלם לרמז שכתוב בהם עשרת הדברים, מובן, שרצה למדוד שהיא נכנסת לאומה שעתידים לקבל את התורה שכתוב בהם עשרת הדברים, אך מה רצה אליעזר לרבקה שנתן לה נזם זהב בקע משקלו שבא לרמז על מחצית השקל שעתידים עם ישראל להביא המשכן בעקב גלגולות.

ונראה בזאת, שחוץ ממה שרמז אליעזר לרבקה שעתידים עם ישראל לקבל את התורה את עשרת הדברים, בא אליעזר למד לרבקה פרק בח"י הנישואין, דהנה אמרו חז"ל על מחצית השקל העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ולכאורה מדובר אין רשות לעשיר להרבבות, אלא למדונו חז"ל שרצה הקב"ה בתורתם המשכן שכל אחד מישראל ירגש את עצמו שהוא חצי ולא שלם, כי רק כשח אדם מרגיש שהוא חצי, יש לו עדין להגעה להשגות נעלות, יש לו שאייפות ורצונות להגעה להשגות נעלות, אבל אדם שתרגש את עצמו שלם מעולם לא יגיע לשילימות ולדרגות נעלות בעבודת ה' שלו.

זאת רצה אליעזר להעביר לרבקה, שתדע שבחי הנישואין כל אחד מבני הזוג ציריך להרגיש שהוא חצי ועדין יש לו מה לתקן ויש לו לשם מה הצד השני, וממשני חצאים אפשר לעשות דבר שלם, אבל משלם ושלם מעולם אי אפשר להגעה לשילימות.

34 נתאר לנו אם חז"י האיש יאמר לזוגתו אני מבין ואל תאמרי לי מה לעשות, וכי"ל היפין, אם האשה תאמר כן לבעה, הרי מעולם לא ייעו לעמק השווה ותשורה המחלוקת בבייהם, אבל כשל אחד מרגיש שהוא חצי ומוקן לשמעו את השמי מגיעים לשילימות ולהבנה הדדית ולהשראת השכינה במעונם.

וכן מה שהמשמעות אליעזר לרבקה - שני צמידים "מצומדים" חז"מ מה שרמז לה שעתידים לקבל את התורה מסר לה שוב פרק בח"י נישואין דلوחות הברית מורכבים במצוות שבין אדם למקום ובמצוות שבין חבריו למלה חי הנישואין חייבים להיות מושתתים בין במצוות שבין אדם למקום ובין במצוות שבין חבריו, והיינו שלא מספיק חי הנישואין יהיו מושתתים רק על מצוות שבין אדם למקום אלא גם על מצוות שבין אדם לחבריו להעיקם ולתת אחד לשני ככל האפשר, להרבבות בחסד ונtinyתנה ובשיטוף פעולה מלא, כי רק בדרך זו זוכים להשכנת שלום בין איש לאשתו שמחת חיים אמיתית.

ליקוטי מאמריהם

נב | פרשת חי שרה

לכן נראה לבאר כוונת זו "אבן עורא" על פי מה ששמענו בגמרא בענין זיווגו של אדם (סוטה ב):
"אמר רבי יהונתן, וקשין ליזוגן לקייעת ים סוף".
ותמזהו המפרשין, מודיע בחר רבי יהונתן להשווות זיווגו של אדם לקייעת ים סוף. הלא זיווגו של אדם וקייעת ים סוף הם שני דברים הפקיים, כי

"כי קניין הכספי תמיד בכוון לחצאיין, כי קהילת רבה אף-לב אין אדם נפטר מן העולם וחצאייו באלו בידו, יש בידו מנה מתואה למאתיים, כי על כן נקרא ממון, כי הגלה החצאי מן הנסתה כתהכתוב מ"ס ווי נ"ז, רמז אם יש בידו מ' זו הוא מתואה עוד מ' וכן כולם. אבל קניין התורה כלו צמוד ומוחבר ומורבה השלוום לחבר שנים הנפרדים, כמו שכחוב (תוהלים קיט-קסה) שלום רב לאוהבי תורהך.

ובשעת פטירתו אין מליון לו לאדם כי אם תורה מעשיהם טובים, ומליון הימנו לשון חיבור ואميد, ואם כן הממון נרמז בבקע, כי לעלם אין ביד האדם כי אם החצאי, והמצאה שני צמידים כי אדריכת מצה אוררת עוד מצה שלימה, והמנון על פיו היה כל ריב וכל געגוע אחים פריד ובקע מן האדם ואינו מלודו אותו, וקנין התורה הוא יلونו בכל עמלו".

ממנו עלול להפריד את האדם מהקב"ה לעומת זה התורה מהחברת אותו

על פי קו דרכו של "הכלי יקר" יתכן לבאר כוונת אליעזר, שנתן לרבקה שתי מתנות שיש בהן ממשמעות סותרות - "בקע" שהוא בקעה

והתפרדות לעומת "צמידים" שהוא התהברות, כדי ללמדה השקפת החיים בبيתו של אברהם והרעו, על פי הידוע כי הרדייפה אחרי הכספי והרשות גורמת לאדם להתנק מהקב"ה כמו שכחוב (בריטים-ה-אי):

"השمر לך פן תשכח את ה' אלקיך... פן תאכל ושבעת ובתים טובים תנבה וישבת, ובקרו וצאנך ריביון; וכסף וחבך ירבה לך וככל אשר לך ריבה, ורומ לבך ושכחת את ה' אלקיך... ואmortות לבבך כוחך עצם די' עשה לך את החל הוה, וחכמת את ה' אלקיך כי הוא הננתן לך כח לעשות חיל".

32 יומתק להבין בו מה שזכה הקב"ה בפרשתי כי תשא שמות-лаг: "זה יתנו כל העבר על הפוקדים מחצית השקל בקהל הקודש... העשיר לא ייבנה והדל לא ימעיט ממחצית השקל לתת את תורה ה' לכפר על פשוטיכם". כדי ללמדנו ולהזכירנו בכר את הסכנה האגדולה שיש בחדיפה אחרי הממון, שהוא בבחינת "מחצית השקל" המפריד את האדם מאת קונו בבחינות: "ורם לבך ושכחת את ה' אלקיך".

אך לעומת זה עסוק התורה מהחברת האדם עם הקב"ה, מבואר בגמרא (קידושין ל): "בר הקב"ה אמר להם לישראל, בני בראי יצר הרע ובראיתו לו תורה תבלין, ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נסרים בידו". זאת ועוד, שהتورה היא בבחינת ממצוע לקשר בין הקב"ה עם ישראל, מבואר בזוהר הקדוש (פרשת אחרני עג): "ג' דרגון אינון מתקשרין דא בדא, קוב"ה אוורייתא ישראל" - ל' דרגות הן מתקשרות זו עם זו, הקב"ה התורה וישראל.

הנה כיון מבואר היטב הליך שנתקווון אליו רם את רבקה בשתי המתנות שנתן לה, מותה אחת "בקע משקל" שהוא מחצית השקל, כדי לרמז לה על הסכנה האגדולה של הרדייפה אחרי בעס כסף שפיריד את האדם מבוראו, ומתחנה שנייה "שני צמידים" לרמז על עסוק התורה וקיים

הפעולה של קריית ים סוף הייתה להפריד בין
הימים שהיו מוחדרים תחילת, ואילו זיווגו של
אדם הוא להיפר ממש לחבר בין איש ואשה שהו
נפרדים זה מזה.

וכבר הרגיש בכר המה"ל מפארג "חדש"
אגדות" (סוטה ב) שמספר את דברי רבי יוחנן
בלשון קדשו: "וקשה לזוגם קריית ים סוף,
רצוינו לומר שם שהוא פלא גדול לקרוע דבר
שהוא אחד, כמו הים שהוא אחד וקשה הוא להקל
ולהפריד לשנים, וכך הוא פלא גדול לחבר שני
דברים שהם בעצםם מחולקים".

כלומר רבי יוחנן בא למדנו, שלא נטעה
לחושב כי זיווגו של אדם בין איש ואשה הוא
עניין טבעי, אלא כמו קריית ים סוף היא נס
משמעותה צוריך להפריד בין הדבקים, בין זיווגו
של אדם שהוא התחרבות בין איש ואשה שהוא
נפרדים עם תכונות שונות הוא בבחינת נס.
אולם כל משכיל יוכל לראות כי דבורי הקדושים צרכיהם
תוספת באior, כי אם רצה רבי יוחנן לומר שזיווגו
של אדם - התחרבות בין איש ואשה הוא נס, מה
ראה לחפש על כר השוואה מדבר שהוא היפכו
של זיווגו של אדם - מקריית ים סוף שהוא פירוד
בין הדבקים.

37

אולם נראה לאבד עוד כי דברי רבי שמעון
בתלמוד שהוא התנא הגadol רשב"ג, מבוססים
על מה שמכואר כמה פעמים בזוהר הקדוש,
כי הנשנות של כל איש ואשה בהיותם מעלה
טרם שירדו בעולם הזה מוחדרות יחד, ואחר
כך כשהיא צומן למטה בעולם הזה הון
נפרדות כל אחת לדרך, ואם הם זוכים מסבב
הקב"ה לזוגם יחד כמובואר בזוהר הקדוש (פרשת
לך לך פה):

38

בירוד הנשנות בעת ירידתן למטה בבחינת קריית ים סוף

מעתה יairo עינינו להבין עומק דברי
המה"ר ללב מאיר דברי רבי יוחנן: "וקשין לזוגן
קריית ים סוף" - "כשם שהוא פלא גדול לקרוע
דבר שהוא אחד, כמו הים שהוא אחד וקשה הוא
להקל ולהפריד לשנים, וכך הוא פלא גדול לחבר
שני דברים שהם בעצםם מחולקים". כי מדברי
זהו הנו"ל, "ולבתור קשין קמי הא דוגא לחברא
лон כדמיה... ועל דא קשין קמי מהיה קריית ים
סוף", מבואר שקשה לזוגן מושם שצורך לזוגן
כפי שהוא יחד בעולם הנשנות, אבל אם היה
אפשר לזוג לאדם סתם אשה לא היה כל כר
קשה לזוגן.

לפי זה יש לומר כי זהו שרמו רבי יוחנן במתיק
לשונו: "וקשין לזוגן בקריית ים סוף", פירוש כי
כאשר נתובן בסיס של קריית ים סוף נראה כי
הו ש שולשה שלבים, השלב הראשון כאשר
כל מי הים הוא מאוחדים בקשר אליו במלות.

וזהו שרמו המה"ל באמרו: "כשם שהוא פלא
גדול לקויע דבר שהוא אחד, כמו הים שהוא אחד
וקשה הוא להקל ולהפריד לשנים, וכך הוא פלא
גדול לחבר שני דברים שהם בעצםם מחולקים".
כפי באמות שני הדברים קשורים זה בזה, שרו
בקירעת ים סוף נוחרך דבר אחד שהוא המים
לשנים, ואחר כר נוחרך שוכן כמו שהוא בתחילת,
וכן בזionario של אדם שהוא חיבור בין שני דברים
פרטים, הוא בעצם דבר אחד שפדר לשניים.
ທחילת היו הנשנות ביחס בלבד אלא שנפרדו
אחר כר ושוב מתחברים.

כיוון שבאו לידי כר יروح לנו להבין כוונתו
העומקה של העבד הנאמן, שנטן לרבקה את
שתי הנמנויות עם המשמעויות הטוטרות "בקע"
לעומת "שני צמידים", כי בכר ביקש לرمז לה
על המשע הנפלא של נשנות איש ואשה, שהו
ທחילת מוחברות בעולם הנשנות, אלא לאחר
*כר היו בבחינת "בקע" שנבקעו ונפרדו זה מזו,
ובהגען זמן נשואיהם הם שוב מוחברות בבחינת
"שני צמידים".

NEVER TOO LITTLE IT'S NEVER ENOUGH

R. Fried.

When we study the chapters of the Torah dealing with Creation, it almost seems as though Chavah was created as an afterthought. Adam was created alone, and only afterward did Hashem say, "Lo tov heyos ha'adam levado — it is not good that man be alone; e'eseh lo eizer kenegdo — I will make him a helper corresponding to him" (Bereishis 2:18).

In his commentary to this verse, Ramban states that Adam HaRishon must have had a method of procreating even before Chavah was fashioned. All creatures were created male and female in order to procreate. If so, why was it necessary for Hashem to make Chavah into a separate being? Wouldn't it have been more convenient to be self-sufficient — to be able to bear and raise children without the need for another person? Isn't that total independence a utopian dream?

* The answer appears in the verse quoted above. *Lo tov heyos ha'adam levado* — it is not good that man be alone. There is something "not good" about being alone. The entire purpose of Creation is for us to perfect ourselves, and one of the most meaningful ways of doing so is by learning to do for others. In the words of Rav Chaim of Volozhin *Ki zeh kol ha'adam* — for this is the basic principle of mankind: *lo le'atzmo nivra* — he was not created for himself, *rak leho'il le'acheirim* — but to help others, *kechol asher yintza bekocho la'asos* — as much as is possible for him to do with the strengths he was given."

Pardon me for reminding you, but you, too, were born this way. You, too, were once self-centered, self-absorbed, and narcissistic. The *tachlis* (purpose) of life is to transcend that natural inclination toward taking and to become a giver. It is a lifelong endeavor, but if there is one turning point at which we must make the switch from taker to giver, that point is the day of our marriage. Marriage requires us to undergo a metamorphosis — to go from caterpillar to butterfly.

In marriage, we can no longer think primarily about ourselves. The "me" must become "we," and the "I" must become "us." That is the entire purpose of marriage, and that is why Hashem said, "Lo tov heyos ha'adam levado."

* This does not mean that a person who never finds his or her *zivug* is doomed. One of the most famous *gabba'i tzedakah* in Yerushalayim is a man who never married, and he is a giver of the highest degree. But the process of learning to be a giver is far more difficult if one is not married. The ideal situation, which is what Hashem had in mind for each of us, is to marry and have someone to whom to give.